

عدم تخصیص ارز، سدی بزرگ در راه تامین نیازهای واحدهای صنعتی

جلسه کارگروه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان با حضور نمایندگانی از اداره کل صمت استان، شورای هماهنگی بانک‌های استان، انجمن نساجی استان، انجمن فولاد آذربایجان و نمایندگان بخش خصوصی با محوریت در تاریخ 19/10/1403 «بررسی مشکلات واردات مواد اولیه، ماشین‌آلات و قطعات مورد نیاز خط تولید صنایع استان» در اتاق بازرگانی تبریز برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، در ابتدای این نشست به تشریح مشکلات واردات مواد اولیه، ماشین‌آلات و قطعات مورد نیاز خط تولید صنایع استان پرداخته و تشریح کردند: بر اساس دستورالعمل نحوه انجام و تایید ثبت سفارشات ارزی واحدهای تولیدی، بازرگانی و سهمیه ارزی ابلاغی وزارت صنعت، معدن و تجارت، بیشتر واحدهای دارای جواز تاسیس یا جواز توسعه ای، در سال جاری امکان ثبت سفارش واردات ماشین‌آلات و دستگاه‌های مورد نیاز را نداشته‌اند و این امر در شرایط حساس و تحریمی کنونی، موجب عدم اشتغال زایی و راکد ماندن واحدهای تولیدی شده و خسارات جبران‌ناپذیری در پی دارد. همچنین تخصیص سهمیه ارزی مواد اولیه و کالاهای واسطه، بر مبنای عملکرد سال‌های قبل و اعمال محدودیت‌های فراوان، موجب ایستایی خطوط تولید به دلیل عدم تامین مواد اولیه مورد نیاز بر اساس ظرفیت تولید شده است.

در این نشست مطرح شد، واردکنندگان در سه مرحله اصلی با مشکلات متعددی مواجه هستند:

مرحله قبل از ورود کالا به کشور: این مرحله شامل ثبت سفارش، تامین ارز، و تخصیص آن است. عمده مشکلات این بخش از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت (صمت) و بانک مرکزی ناشی می‌شود. پروسه ثبت سفارش و تخصیص ارز در سال‌های اخیر به شدت طولانی شده و به بازه زمانی 100 تا 150 روز رسیده است. این بازه برای واحدهای کوچک و متوسط که سهم عمده‌ای از صنایع استان را تشکیل می‌دهند، بسیار طاقت‌فرسا بوده و نیازمند پیگیری‌های مستمر است.

علاوه بر این، در استان آذربایجان شرقی ثبت برخی سفارشات انجام نمی‌شود، اما همان سفارشات در سایر استان‌ها مانند تهران یا قزوین به راحتی مورد تأیید قرار می‌گیرند. این مسئله موجب وابستگی واحدهای تولیدی استان به سایر استان‌ها برای واردات مواد اولیه و ماشین‌آلات شده است.

مرحله ورود کالا به کشور: مشکلات این مرحله شامل پروسه‌های ترخیص کالا است که سازمان‌هایی مانند گمرک، سازمان راهداری، سازمان غذا و دارو، جهاد کشاورزی، و اداره استاندارد نقش تعیین‌کننده‌ای دارند. در کشورهای همسایه مانند ارمنستان، آذربایجان، ترکمنستان، و عراق، از زمان ورود کالا تا تحویل آن به مشتری تنها 24 ساعت زمان نیاز است، در حالی که همان فرآیند در ایران حداقل دو هفته و در صنایع کوچک حتی تا یک ماه طول می‌کشد.

مرحله پس از ترخیص کالا: مشکلات این مرحله به سازمان‌هایی مانند پلیس اقتصادی، تعزیرات، بانک‌های عامل، و اداره مالیات مربوط می‌شود. برای مثال، پس از ترخیص کالا، سازمان امور مالیاتی از واردکننده می‌خواهد مبنای ارزش‌گذاری کالای وارداتی را اثبات کند. این درخواست‌ها، علاوه بر افزایش زمان و هزینه، نشان می‌دهد که تسهیل‌گری در امور واردات مدنظر قرار نگرفته است.

محسن صدقی‌نسب؛ رئیس انجمن نساجی استان آذربایجان شرقی در این نشست گفت: متأسفانه سیاست‌های کلی در حوزه‌های مختلف از جمله واردات، صادرات، بانکداری و امور گمرکی اشتباه بوده و مدیریت شرایط ارزی کشور، منجر به طولانی شدن پروسه‌ها و ایجاد مشکلات متعدد برای فعالان اقتصادی شده است.

نوید نواده‌ابادز؛ رئیس انجمن فولاد آذربایجان تأکید کرد: ناکارآمدی در وزارت صمت یکی از مهم‌ترین معضلاتی است که جامعه صنعتی و تولیدی کشور با آن مواجه است. این مشکلات به ویژه در بخش ثبت سفارش و واردات، تأثیرات منفی عمیقی بر فعالیت‌های تولیدی و صنعتی داشته است.

وی با بیان اینکه ثبت سفارش نه تنها یک پروسه طولانی و مبهم محسوب می‌شود، افزود: در هیچ‌کجای دنیا چنین سطحی از سخت‌گیری و بروکراسی در واردات وجود ندارد. به عنوان نمونه، در برنامه هفتم توسعه، اعلام شده است که واردات ماشین‌آلات نیازی به گذراندن پروسه عدم ساخت داخل ندارد، اما در عمل این قانون رعایت نمی‌شود و واردکنندگان مجبور به طی این فرآیند زمان‌بر و پرهزینه هستند.

نواده‌ابادز تصریح کرد: این فرآیندهای پیچیده و گاه بی‌بهره، زمینه‌ساز ایجاد فساد و تبدیل به محلی برای کسب درآمد غیرقانونی توسط سودجویان شده است. چنین شرایطی نه تنها به زیان واردکنندگان و تولیدکنندگان است، بلکه مانعی جدی بر سر راه توسعه صنعتی کشور محسوب می‌شود.

نادر اصغرپور؛ معاون امور صنایع اداره کل صمت استان آذربایجان شرقی تأکید کرد: در تمام دنیا قبل از اجرای سیاست‌های کلی، زمان کافی برای مطالعه آن در نظر می‌گیرند. باید تمام نکات مربوط به سامانه‌ها مطالعه و موارد لازم پیش‌بینی شده و سپس اجرا شود.

وی با بیان اینکه بعضاً اشکالات سامانه‌ها منجر به تحمیل جریمه‌های کلان برای برخی واحدهای تولیدی می‌شود، ادامه داد: سامانه‌ها باید طوری طراحی شود که در زمان اجرا، کمترین مشکلی پیش نیاید.

اصغرپور با اشاره بر نقش کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید به عنوان یکی از ابزارهای مهم حل مشکلات واحدهای تولیدی افزود: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی یکی از ظرفیت‌های بسیار خوب استان به شمار می‌رود که صدای بخش خصوصی است.

نسرین درخشانی؛ مسئول دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان آذربایجان شرقی در رابطه با بحث نحوه ثبت سفارش و مشکلات آن گفت: به نظر می‌رسد که برخی از محدودیت‌ها در واردات، خود عاملی برای ایجاد انحصار در داخل کشور و کاهش رقابت‌پذیری صنایع داخلی شده است.

وی افزود: اگر فرایند واردات با رعایت اصول رقابتی انجام شود، تولیدکنندگان داخلی قادر خواهند بود با دسترسی به تکنولوژی‌ها و ماشین‌آلات مدرن، به رقابت با تولیدات خارجی بپردازند و صنایع خود را به سطوح هایتک ارتقا دهند. این امر نه تنها باعث تقویت توان رقابتی صنایع داخلی می‌شود، بلکه می‌تواند به بهبود کیفیت تولیدات داخلی و افزایش صادرات نیز کمک کند.

درخشانی خاطر نشان کرد: چنین رویکردی به تسهیل واردات و به روز رسانی فناوری‌های تولید، می‌تواند در بلندمدت به نفع اقتصاد کشور و به ویژه بخش خصوصی باشد. این در حالیست که تجار ایرانی با مشکلات ثبت سفارش، تخصیص و تامین ارز مواجه هستند. حتی هنگام واردات در مقابل صادرات خود نیز با چالش‌هایی روبرو هستند که این امر رقابت‌پذیری بنگاه‌های اقتصادی را در بازارهای بین‌المللی زیر سؤال می‌برد.

مسئول دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان تأکید کرد: بحث رفع تعهد ارزی در راس مشکلات فعالان اقتصادی واقع شده است که با حل آن بخش زیادی از مشکلات موجود در زمینه تجارت حل خواهد شد. در این زمینه با توجه به مطالب مطرح شده در جمع حاضر؛ پیشنهاد تفویض اختیار تخصیص ارز به مدیران کل صمت استانی، بازگشت به روال بخشنامه‌های گذشته و تخصیص سهمیه برای استان‌ها را مطرح کرد.